

КРИМІНАЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ФУНКЦІЇ СЛІДЧОГО

CRIMINAL PROCEDURE OF THE INVESTIGATOR

Лисецький О.О.,
ад'юнкт кафедри кримінального процесу
Національна академія внутрішніх справ

У статті розглянуто особу слідчого та кримінальні процесуальні функції, якими він володіє. Визначено види кримінальних процесуальних функцій слідчого й розкрито їх сутність і зміст. Наведено класифікації кримінальних процесуальних функцій слідчого, які визначені видатними процесуалістами України, а також виокремлено функції слідчого, визначені законодавцем.

Ключові слова: слідчий, кримінальні процесуальні функції, функція обвинувачення, функція захисту, функція вирішення кримінального провадження по суті (правосуддя), функція розслідування, функція нагляду за додержанням законності, функція кримінального переслідування, функція судового контролю, профілактична функція.

В статье рассмотрены личность следователя и уголовные процессуальные функции, которыми он владеет. Определены виды уголовных процессуальных функций следователя и раскрыты их сущность и содержание. Приведены классификации уголовных процессуальных функций следователя, определенных выдающимися процессуалистами Украины, а также выделены функции следователя, определенные законодателем.

Ключевые слова: следователь, уголовные процессуальные функции, функция обвинения, функция защиты, функция решения уголовного производства по существу (правосудия), функция расследования, функция надзора за соблюдением законности, функция уголовного преследования, функция судебного контроля, профилактическая функция.

In the article the person investigating and criminal procedural functions that it owns. The types of criminal procedural functions of investigating and discovered their essence and meaning. The classification of criminal procedural functions investigator identified outstanding processualists in Ukraine and investigation functions are allocated by the legislator.

Established that the criminal procedural function – set of criminal procedural law activity of a party to criminal proceedings, due to its role, tasks and to participate in the case.

In turn, the investigator – is the official organ of the National Police, Security Authority, the body that oversees compliance with tax laws, state Bureau of Investigation Division detectives, department of internal control of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine authorized within the competence of pre-trial investigation criminal offenses.

It was determined that the main functions of the criminal procedural investigation are: 1) the function of prosecution; 2) protection function; 3) the function of resolving criminal proceedings on the merits (of justice). Other criminal procedural functions are distinguished: 1) the function of investigation; 2) the function of oversight of legality; 3) the function of prosecution; 4) the function of judicial review; 5) prevention function.

Despite the fact that these extra features are somehow reflected in the current criminal procedural law, the legal literature has not had a single glance how much investigation is in advanced features and that their maintenance. Each author who studied the problem, determine the number of different functions. Moreover, even the same name features filled with different content.

It is established that the criminal procedural law defines criminal procedural investigative function (including the investigation of the Interior) as the main direction procedural activities of participants in criminal proceedings.

Key words: investigator, criminal procedural functions to the prosecution, protection function, the function of resolving criminal proceedings on the merits (of Justice) investigation function, the function of oversight of legality, the function of prosecution function of judicial review, preventive function.

Незважаючи на багатомісячну історію діяльності органів досудового слідства, до сьогодні доктриною кримінального процесу поняття і зміст кримінальної процесуальної функції, яка реалізується слідчим під час розслідування злочинів, остаточно не визначені [18, с. 141].

Щоб зрозуміти, які кримінальні процесуальні функції виконує слідчий, потрібно надати визначення самого поняття «слідчий». Л. Лобойко зазначає, що слідчий – це учасник кримінального провадження, який здійснює процесуальну функцію обвинувачення шляхом викриття винних у вчиненні кримінальних правопорушень і притягнення їх за погодженням із прокурором до кримінальної відповідальності [12, с. 108].

Відповідно до п. 17 ч. 1 ст. 3 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України, слідчий – це службова особа органу Національної поліції, органу безпеки, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу державного бюро розслідувань, підрозділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України, уповноважена в межах компетенції, передбаченої цим Кодексом, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень.

Під час визначення процесуальної функції слідчого необхідно брати до уваги його правовий статус. Але, як указує О. Ларін, не можна відводити функції службову, другорядну роль і підкоряти її правовому статусу, тому що це поняття одного рівня.

Кримінальні процесуальні функції слідчого – виражені в законі основні напрями його процесуальної діяльності, що здійснюються з метою реалізації завдань кримінального провадження [15, с. 876].

М. Городецька дає таке визначення: «кримінально-процесуальна функція слідчого – це головний напрямок його діяльності та остаточно наслідки цієї діяльності, після досягнення яких його діяльність у конкретній кримінальній справі припиняється» [5, с. 63].

На думку А. Гуляєва, процесуальні функції слідчого – «это вытекающие из задач уголовного судопроизводства и выраженные в уголовно-процессуальном законе основные направления (стороны) его деятельности, имеющие специфические ближайшие цели, содержание и формы реализации. Посредством их реализации следователь достигает выполнения стоящих перед ним задач. Процессуальные функции раскрывают основное содержание его деятельности, принципы – качество реализации функций, а условия – предпосылки такой реализации» [9, с. 10].

Ю. Грошевий вважає, що, виходячи з розуміння сутності процесуальних функцій, існує три головні функції – обвинувачення, захисту й судовий розгляд і вирішення справи (правосуддя). Основними їх справедливо називають тому, що вони завжди обов'язково співвпливаються в центральній стадії процесу – судовому розгляді, і розрізнення цих функцій визначає загальну побудову судового розгляду. Природно, що це ставить їх на особливе

місце в загальній системі кримінальних процесуальних функцій. Окрім основних, на його думку, до кола кримінальних процесуальних функцій також належать функції досудового розслідування, судового контролю, нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативну-розшукову діяльність, досудове розслідування, а також під час виконання судових рішень у кримінальних справах (прокурорський нагляд), підтримання цивільного позову, заперечення проти цивільного позову [7, с. 17–18].

На думку Л. Удалової та В. Рожнової, основними кримінальними процесуальними функціями є такі: 1) функція обвинувачення; 2) функція захисту; 3) функція вирішення кримінального провадження по суті (правосуддя). Серед інших кримінальних процесуальних функцій вони виділяють: 1) функцію розслідування; 2) функцію нагляду за додержанням законності; 3) функцію кримінального переслідування; 4) функцію судового контролю; 5) профілактичну функцію [10, с. 34–35].

Л. Лобойко зазначає, що до кримінальних процесуальних функцій належать: 1) функція обвинувачення (кримінального переслідування); 2) функція захисту; 3) функція правосуддя; 4) допоміжна функція. В основу цієї класифікації функцій автором покладаються об'єкт і обсяг окремих напрямів односторонньої кримінальної процесуальної діяльності [12, с. 13].

М. Городецька до видів кримінальних процесуальних функцій зараховує такі:

1) забезпечення застосування права – упорядкування діяльності учасників досудового слідства;

2) забезпечення реалізації права – упорядкування власної процесуальної діяльності;

3) установлення обсягу й меж публічних справ, які покладені на слідчого органів внутрішніх справ [5, с. 37].

Зінатулін виокремлює такі кримінально-процесуальні функції: 1) кримінальне переслідування, складовими частинами якого є процесуальна діяльність із розкриття злочину під час розслідування кримінальної справи, обвинувачення та викриття обвинуваченого в інкримінованому злочині; 2) охорона прав, свобод і законних інтересів учасників кримінально-процесуальної діяльності, до якої належать захист прав і законних інтересів підозрюваних та обвинувачуваних, реабілітація осіб, які необгрунтовано піддавалися кримінальному переслідуванню, а також заперечення позовних вимог про відшкодування шкоди; 3) вирішення кримінальної справи по суті в тому числі й шляхом здійснення правосуддя; 4) виховно-профілактична функція.

Проблема розподілу функцій між учасниками кримінального судочинства на досудових стадіях процесу є однією з найскладніших як у теоретичному, так і в практичному плані. Полеміка про те, які ж процесуальні функції (функцію) необхідно покласти на слідчого, бере свій початок із моменту появи цієї процесуальної фігури в судочинстві Російської імперії та продовжується, не втрачаючи своєї актуальності й у наш час [11].

Відповідно до чинного КПК України, слідчого зараховано до учасників, які виконують функцію обвинувачення. Проте в теорії процесу це питання по сьогоднішній день залишається спірним. Нам відомо, що в радянські часи переважала думка щодо виконання слідчим функції розслідування злочинів, яка включала в себе підфункції обвинувачення, захисту й вирішення справи.

М. Строгович зазначає: «Діяльність слідчого включає в себе різні процесуальні функції. Розслідуючи справу, слідчий викриває притягнуту до кримінальної відповідальності особа. Усі дії слідчого, спрямовані на викриття особи, яка обвинувачується в учиненні злочину, являють собою кримінальне переслідування, обвинувачення.

Діяльність слідчого аж ніяк не вичерпується кримінальним переслідуванням, яке має обвинувальний характер, є обвинувальною діяльністю. Слідчий зобов'язаний

забезпечити обвинуваченому можливість використовувати всі його процесуальні права для захисту від пред'явлення звинувачення. При цьому слідчий зобов'язаний сам зробити все необхідне для з'ясування обставин, що виправдовують обвинуваченого або пом'якшують його вину. У цьому стосунку діяльність слідчого включає в себе процесуальну функцію захисту.

Слідчий уповноважений вирішувати питання, що виникають під час розслідування справи: про задоволення й відхилення клопотань обвинуваченого та потерпілого, про той чи інший напрям розслідування тощо.

Отже, в діяльності слідчого поєднуються всі три основні процесуальні функції – кримінальне переслідування або обвинувачення, захист і вирішення справи» [20, с. 225–226].

А. Гуляєв визначає такі процесуальні функції, що здійснює слідчий: 1) розгляд заяв і повідомлень про злочини; 2) дослідження обставин справи; 3) обвинувачення в учиненні злочину; 4) захист громадян від безпідставного обвинувачення в скоєнні злочину; 5) забезпечення відшкодування матеріальної шкоди, що завдана злочинцем, виконання вироку в частині конфіскації майна; 6) запобігання злочинам і життю заходів щодо встановлення обставин, які сприяють учиненню злочину; 7) розшук обвинувачених, місцезнаходження яких не відоме; 8) вирішення кримінальних справ [9, с. 23].

Кримінально-процесуальною функцією слідчого може бути функція кримінального переслідування (обвинувачення), або юстиційна функція розслідування. Кримінально-процесуальна функція розслідування може реалізовуватись слідчим через: 1) порушення провадження в кримінальній справі, яке свідчить не про обвинувальний ухил, а про те, що судовий слідчий визнав достатніми матеріали, надані прокурором, для початку процесу; 2) легалізацію доказів, наданих сторонами; 3) надання дозволу стороні обвинувачення на застосування заходів, що обмежують конституційні права обвинуваченого; 4) розгляд клопотань сторін і спірних ситуацій.

Слідчий органів внутрішніх справ виконує функцію кримінального переслідування. Додатковими аргументом на користь цього твердження є те, що під час здійснення кримінального переслідування слідчий досягає у своїй діяльності наслідків – викриття особи, яка вчинила злочин, після яких його діяльність у кримінальній справі завершується. Тобто він виконав не проміжне завдання, а саме свою кримінально-процесуальну функцію, після здійснення якої більше ніяких завдань не виникає [5].

Також нам відомо, що, відповідно до п. 17 ч. 1 ст. 3 КПК України, слідчий здійснює функцію досудового розслідування кримінальних правопорушень, яке визначається як регламентована кримінальним процесуальним законом діяльність органів досудового розслідування з установлення обставин кримінального правопорушення, осіб, причетних до його вчинення, а також із припинення і запобігання вчиненню кримінальних правопорушень.

Досудове розслідування кримінальних правопорушень, здійснюване слідчим, є багатовекторною функцією, зміст якої складається щонайменше з таких елементів: 1) початок і рух досудового розслідування; 2) забезпечення прав і законних інтересів учасників кримінального провадження; 3) повідомлення особі про підозру; 4) зупинення або закінчення досудового розслідування; 5) формування обвинувачення [15, с. 876–877].

На думку В. Андрусика, існують і додаткові процесуальні функції слідчого як суб'єкта кримінального судочинства, який на досудових стадіях процесу порушення кримінальної справи та досудового розслідування безпосередньо веде цей процес, допускає й залучає до нього інших учасників зазначеної діяльності. Він вважає, що до таких додаткових функцій слідчого належать правозахисна, кримінологічна, координаційна, правовиховна та організаційна функції.

Незважаючи на те що зазначені додаткові функції так чи інакше відображені в чинному кримінально-процесуальному законодавстві, в юридичній літературі поки що не склалося єдиного погляду на те, скільки в слідчого є таких додаткових функцій і який їх зміст. Кожен автор, який досліджував цю проблему, визначає різну кількість таких функцій. Більше того, навіть однойменні функції наповнюються різним змістом [1, с. 205].

В. Григор'єв і Г. Кузьміна наполягають, що слідчий виконує такі допоміжні (додаткові) функції: 1) виявлення злочинів; 2) установлення підстав, які необхідні й достатні для прийняття рішень; 3) виконання доручень інших органів слідства [6, с. 54].

Інші обґрунтовують виконання слідчим органом досудового слідства кримінальної процесуальної функції під назвою «дослідження обставин справи».

Ще інші зазначають, що функція слідчого має комбінований характер. До встановлення особи, яка вчинила злочин, слідчий виконує функцію розслідування справи, а після вручення особі письмового повідомлення про підозру ця функція трансформується в кримінальну процесуальну функцію обвинувачення [13, с. 20].

Зрештою, окремі автори наполягають на виконанні слідчим органом досудового слідства функції розслідування злочинів. Сьогодні ця точка зору є домінуючою в теорії кримінального процесу.

На нашу думку, функція кримінального переслідування має місце в діяльності слідчого з моменту порушення ним кримінальної справи або прийняття її до свого провадження. До появи в справі фігури підозрюваного або обвинуваченого слідчий починає кримінальне переслідування невстановленої особи. Адже основна мета порушення кримінальної справи – викрити особу, винну в учиненні злочину. Тут доречно навести слова В. Маляренка: «Порушення кримінальної справи, особливо проти конкретної особи, – це початок переслідування особи, на яку державою уповноважені лише спеціальні посадові особи – представники органу дізнання, слідчі і прокурори». На наявність функції кримінального переслідування до появи в справі обвинуваченого вказують у працях М. Чельцов, І. Рогатюк. Коли звернутися до законодавства зарубіжних країн, то в багатьох із них здійснення кримінального переслідування до встановлення особи, що вчинила злочин, закріплено в нормативних актах.

Так, у Франції провадження по кримінальній справі починається з порушення прокурором кримінального переслідування. При цьому кримінальне переслідування порушується й у випадках, коли особа, що підлягає притягненню до кримінальної відповідальності, не встановлена. У ч. 4 ст. 55 Кримінально-процесуального кодексу Республіки Молдова сказано: «За наявності ознак злочину одночасно з реєстрацією повідомлення про це орган кримінального переслідування починає провадження по кримінальному переслідуванню і, керуючись вимогами цього Кодексу, провадить дії щодо кримінального переслідування, направлені на розкриття злочину й установлення доказів, що підтверджують чи заперечують його здійснення».

Отже, ми дійшли висновку, що в діяльності сучасного слідчого поєднуються три протилежні за своїм змістом функції: обвинувачення (кримінального переслідування), захисту, вирішення кримінальної справи. Чи може слідчий з однаковою старанністю виконати одночасно ці функції? Історичний досвід засвідчує, що ні. Одна з них, безумовно, буде переважати над іншими. В. Случевський, розмірковуючи над можливістю поєднання в діяльності слідчого трьох зазначених функцій, писав: «... необхідно, щоб він (слідчий) володів розвинутим почуттям справедливості, здатністю панувати над своїми захопленнями, гострим розумом, знанням людей і найрізноманітніших умов їх життя». Таких людей зустріти дуже важко, а укомплектувати ними слідчі підрозділи – завдання недосяжне.

Крім того, зосередження різнорідних функцій в одному органі суперечать багатолітньому досвіду розподілу праці, що дає змогу досягти найбільш високих результатів у сумісній діяльності трудового колективу. Аналогічного висновку дійшли й французькі вчені, які висунули тезу про несумісність поєднання в одній особі слідчо-розшукових і судово-юрисдикційних повноважень [11].

Крім того, одні автори зараховували до кримінально-процесуальних функцій функції вирішення справи, обвинувачення й захисту, інші поряд із вирішенням справи називали функції попереднього розслідування та прокурорського нагляду тощо. Деякі дослідники, визнаючи за судом функцію вирішення справи, а за захисником, підозрюваним і обвинуваченим – функцію захисту, вважали, що слідчий здійснює кілька процесуальних функцій. Попереднє розслідування є загальним напрямом діяльності слідчого й дізнавача, у зміст якої входять функції кримінального переслідування та низка інших функцій: дослідження обставин справи, забезпечення учасникам попереднього розслідування їхніх прав і законних інтересів тощо.

В. Бож'єв, Б. Безлепкін обґрунтовують наявність у кримінальному провадженні таких процесуальних функцій: основні функції – встановлення й перевірка даних щодо злочинів, їх розслідування; обвинувачення; прокурорський нагляд за виконанням законності; захист від висунутого обвинувачення; судовий розгляд і розгляд кримінальної справи; допоміжні функції – включають процедуру участі свідків, експертів інших осіб; побічні функції – виражаються в діяльності цивільного позивача й цивільного відповідача [3, с. 57–59].

Р. Бараннік та С. Комаров відстоюють позицію, що слідчий здійснює функцію розслідування, яка «становить такі напрямки: розгляд заяв і повідомлень про злочин і вирішення питання про порушення кримінальної справи або відмову в її порушенні, дослідження обставин справи, які мають значення для правильного вирішення справи, усунення та відшкодування шкоди, завданої злочинцем, забезпечення реалізації прав та законних інтересів осіб, які беруть участь у кримінальній справі, профілактична діяльність» [2, с. 196].

А. Халіков називає дві функції слідчого – обвинувачення та попереднього розслідування [21, с. 38].

Л. Гусєв вважає, що у слідчого є одна процесуальна функція – це всебічне, повне й об'єктивне дослідження обставин справи.

Більш повно визначає функції слідчого В. Биков, який підтверджує нашу думку: слідчий на досудових стадіях кримінального процесу в цей час виконує такі процесуальні функції, як розслідування злочинів, обвинувачення й вирішення кримінальної справи.

У зв'язку з цим під процесуальними функціями В. Биков розумів основний процесуальний обов'язок, у якому «виявляється головне призначення й визначається процесуальна роль кожного з учасників процесу» [4, с. 955].

С. Шейфер також сумнівається в достовірності концепції однієї функції слідчого. Він вважає, що слідчий виконує функцію всебічного, повного та об'єктивного розслідування обставин справи [22, с. 35–36].

До функцій слідчого Н. Якубович зараховує розкриття злочинів; кримінальне переслідування; запобігання злочинам. Але такий підхід має однобічний (обвинувальний) характер. Першочерговою є діяльність слідчого, спрямована на викриття і притягнення особи до кримінальної відповідальності. Це важливо щодо винних, але при цьому як другорядну подано діяльність слідчого щодо встановлення істини, захисту невинуватих від необґрунтованої підозри й обвинувачення в учиненні злочину. Вимога всебічного, повного та об'єктивного дослідження обставин справи розглядається лише як шлях доказування винуватості особи, яка вчинила злочин. Це не можна визнати правильним.

Виходячи з вимог об'єктивності й повноти, такий підхід не сприяє досягненню мети кримінально-процесуального

доказування. Крім того, запобігання злочинам і розкриття злочинів – це завдання кримінального процесу, а не функція його суб'єктів [19, с. 35].

У сучасний період глобального значення набуває профілактика правопорушень. Під час розслідування конкретної кримінальної справи слідчий зобов'язаний швидко й повно розкрити злочин, викрити винних і забезпечити правильне застосування закону з тим, щоб кожний, хто вчинив злочин, був притягнений до відповідальності й жоден невинний не був покараний, а також виявити причини та умови, які сприяють учиненню злочинів, ужити заходів щодо їх усунення. Звідси слідчий наділений двома основними функціями: розслідування та профілактика злочинів [16, с. 11].

Не менш важливою є профілактична функція слідчого під час провадження в кримінальній справі. З одного боку, роль кримінального судочинства щодо злочину, з приводу якого провадиться конкретне кримінальне провадження, в профілактичному розумінні пасивна, з іншого – за його допомогою можна запобігати злочинам, їх наслідкам і, найголовніше, новим злочинам [17, с. 6].

Л. Маріупольський і Г. Гольст виділили в кримінально-процесуальній науці запобігання злочинам як самостійну функцію слідчого. Вони довели, що «не можна зводити роль слідчого до одного лише завдання об'єктивного розслідування справи, тобто <...> обмежувати діяльність слідчого, обмежувати її в різносторонності й живому змісті, які притаманні діяльності слідчого як активного учасника кримінального процесу» [14, с. 114].

Не визначена була кримінально-процесуальна функція слідчого в кримінально-процесуальному законодавстві 1960 р. Нормативна орієнтація в діяльності суб'єктів кримінального процесу, в тому числі й слідчого, здійснювалась шляхом закріплення в ст. 2 КПК завдань кримінального судочинства. Орієнтуючись на виконання загальних завдань кримінального процесу, слідчий виконував свої спеціальні

завдання. Законодавець прямо не закріплював функцію слідчого. Про обвинувальний напрям його діяльності свідчить аналіз положень КПК (слідчий доказує подію злочину та винність у ньому обвинуваченого – п. п. 1 і 2 ст. 64 КПК; без погодження із судом затримує осіб за підозрою в учиненні злочину – ст. 115 КПК; застосовує запобіжні заходи – ст. 165 КПК; складає обвинувальний висновок – ст. 223 КПК).

Прийнятий 13 квітня 2012 р. КПК України визначив слідчого як представника сторони обвинувачення (п. 19 ст. 3), чим регламентував кримінально-процесуальну функцію слідчого як функцію обвинувачення.

Кримінально-процесуальні кодекси інших держав зарахували слідчого до суб'єктів, які здійснюють кримінальне переслідування (ст. 7 КПК Республіки Казахстан, ст. 5 КПК Російської Федерації, ст. 6 КПК Республіки Білорусь).

Отже, кримінально-процесуальне законодавство визначає кримінально-процесуальну функцію слідчого (у тому числі й слідчого органів внутрішніх справ) як головний напрям процесуальної діяльності цього учасника кримінального провадження.

Дещо інший підхід до визначення функцій слідчого органів внутрішніх справ за відомчими нормативно-правовими документами. Це зумовлене тим, що відомчі нормативно-правові акти більше орієнтовані на регламентацію положення слідчого як посадової особи державного органу, на який покладено функцію розслідування.

Однак загалом чітко можна стверджувати, що кримінальний процесуальний закон уперше чітко розділяє й регламентує основні кримінально-процесуальні функції учасників кримінального судочинства. До цих функцій зараховано функцію обвинувачення (кримінального переслідування), функцію захисту від обвинувачення та функцію вирішення справи. Ці кримінально-процесуальні функції є основними, оскільки їх виконання пов'язане з реалізацією призначення кримінального судочинства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрусяк В.Б. Додаткові функції слідчого / В.Б. Андрусяк // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Право». – 2009. – Вип. 1 (5). – № 841. – С. 205–207.
2. Бараннік Р.В. Процесуальні функції слідчого на досудовому слідстві / Р.В. Бараннік, С.В. Комаров // Вісник Запорізького юридичного інституту. – 2006. – № 2. – С. 190–197.
3. Божьев В.П. Уголовно-процессуальные отношения / В.П. Божьев. – М.: Юрид. лит., 1975. – 176 с.
4. Быков В.М. Процессуальные функции следователя в уголовном процессе России / В.М. Быков // Право и политика. – 2011. – № 6. – С. 954–960.
5. Городецька М.С. Кримінально-процесуальна компетенція слідчого органів внутрішніх справ : [монографія] / М.С. Городецька. – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра-ЛТД, 2010. – 232 с.
6. Григорьев В.Н. Правовые и организационные основы принятия решений в уголовном процессе (досудебные стадии) : [монографія] / В.Н. Григорьев, Г.А. Кузьмин. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2003. – 136 с.
7. Кримінальний процес : [підручник] / [Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін.]; за заг. ред. В.Я. Тацій, О.В. Капліної, О.Г. Шило. – Х.: Право, 2014. – 824 с.
8. Гуляев А.П. Следователь в уголовном процессе / А.П. Гуляев. – М.: Юрид. лит., 1981. – 192 с.
9. Гуляев А.П. Процессуальные функции следователя : [учебное пособие] / А.П. Гуляев. – М.: Изд. Академии МВД СССР, 1981. – 60 с.
10. Кримінальний процес : [підручник] / за заг. ред. В.В. Коваленка, Л.Д. Удалової, Д.П. Письменного. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 544 с.
11. Литвинчук О.І. Процесуальний статус слідчого в кримінальному процесі України : дис. ... канд. юрид. наук / О.І. Литвинчук. – Луганськ, 2007. – 194 с.
12. Лобойко Л.М. Кримінальний процес : [підручник] / Л.М. Лобойко. – К.: Істина, 2014. – 432 с.
13. Лоцихін О.М. Функції сучасної держави: нарис юридичної теорії : [монографія] / О.М. Лоцихін. – К.: Логос, 2013. – 228 с.
14. Мариупольский Л.А. К вопросу о процессуальных функциях следователя / Л.А. Мариупольский, Г.Р. Гольст // Сов. гос. и право. – 1963. – № 6. – С. 113–117.
15. Марочкін О.І. Процесуальні рішення слідчого як вираження його кримінальних процесуальних функцій / О.І. Марочкін // Правова доктрина – основа формування правової системи держави : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 20–21 листоп. 2013 р. / Нац. акад. прав. наук України. – Х., 2013. – С. 876–880.
16. Омельченко О.Є. Процесуальна діяльність слідчого по попередженню злочинів : дис. ... канд. юрид. наук / О.Є. Омельченко. – К., 2004. – 190 с.
17. Письменний Д.П. Процесуальна діяльність слідчого щодо запобігання злочинів : [навчальний посібник] / Д.П. Письменний, О.Є. Омельченко. – К., 2005. – 139 с.
18. Рева А. Функції слідчого у кримінальному провадженні: теоретико-правовий аналіз / А. Рева // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – 2014. – № 1. – С. 139–146.
19. Рибалка О.В. Статус слідчого в процесі кримінально-процесуального доказування / О.В. Рибалка // Адвокат. – 2011. – № 5. – С. 33–36.
20. Строгович М.С. Курс советского уголовного процесса / М.С. Строгович. – М.: Наука, 1968. – Т. I : Основные положения науки советского уголовного процесса. – 1968. – 469 с.
21. Халиков А.Н. Функции предварительного расследования в уголовном судопроизводстве / А.Н. Халиков // Российский судья. – 2009. – № 7. – С. 37–40.
22. Шейфер С.А. Российский следователь – исследователь или преследователь? / С.А. Шейфер // Российская юстиция. – 2010. – № 11. – С. 34–36.